

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Університет Генуї (Італія)
Лієпайська академія Ризького технічного університету (Латвія)
Hibuki Therapy (Ізраїль)
IIF – International Inclusion Foundation (Німеччина)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ :
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ»

29-30 січня 2026 року
м. Запоріжжя, Україна

Рекомендовано Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №10 від 24 лютого 2026 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Наталя ФАЛЬКО – докторка психологічних наук, професорка, ректорка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Наталія ГУЗЬ – кандидатка психологічних наук, доцентка, деканеса факультету соціально-педагогічної та мистецької освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Маргарита ВОРОВКА – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Алла КОЖЕВНИКОВА – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

М 33 **Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні трансформації педагогічної освіти: проблеми теорії і практики»**, м. Запоріжжя, 29-30 січня 2026 р. / за заг. ред. М. І. Воровки. – Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2026. – 725 с.

ISBN 978-617-7346-90-5

DOI:<http://doi.org/10.33842/conf.stpo.2026>

Подані у збірнику матеріали виступів учасників і учасниць Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні трансформації педагогічної освіти: проблеми теорії і практики», яка відбулася 29-30 січня 2026 року, висвітлюють системний аналіз сучасних трансформацій у сфері педагогічної освіти та окреслюють науково обґрунтовані напрями вирішення актуальних проблем теорії і практики.

За достовірність інформації, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен відповідальні автори публікацій.

ISBN 978-617-7346-90-5

Назар РОЗУМЕЙКО <i>Позанавчальна активність майбутніх учителів інформатики: світові тенденції та українські реалії</i>	169
Ірина СЕМЕНЕНКО, Анжеліка ШВАЧКА, Оксана ПЕТРИКОВА <i>Психолого-педагогічні умови вокального навчання студентів у контексті сучасної національної культури КНР</i>	172
Андрій СИДОРЕНКО <i>Професійний розвиток викладача-біолога у вищій школі в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій педагогічної освіти</i>	175
Hanna SOVHAR <i>Competence-based professional development of faculty in Ukrainian higher education institutions</i>	177
Ярослав СПИВАК, Олександр КУЗІН <i>Проблеми формуванні організаційно-управлінської компетентності студентів</i>	179
Діана СТРИЖАК <i>Практико-орієнтований підхід у підготовці майбутніх учителів хімії: застосування моделі досвідного навчання Д. Колба</i>	181
Любов ТАБОРОВЕЦЬ <i>Професіоналізм і особистісно-професійний розвиток викладача медичної академії в умовах інноваційних змін в Україні</i>	184
Наталя ТВЕРДОХЛЄБОВА <i>Педагогічний коучинг як інструмент професійної самореалізації</i>	188
Юлія ТВЕРДОХЛІБ <i>Планування заняття з англійської мови відповідно до Pdcelt: структурований підхід до ефективного викладання</i>	191
Оксана ТЕПЛА <i>Перспективи використання великих мовних моделей у підготовці філологів-перекладачів</i>	193
Наталя УМЕРОВА <i>Мовний бар'єр студентів у вивченні іноземних мов як педагогічне завдання викладача</i>	194
Іван ФАСТОВ <i>Актуалізація самоосвітнього досвіду студентів педагогічних спеціальностей в практичній діяльності</i>	197
Тетяна ХРИСТОВА, Богдан СОКОЛОВ <i>Роль фізичної культури у формуванні потреби в здоровому способі життя майбутніх учителів у системі педагогічної освіти</i>	200
Михайло ХАРЛАМОВ, Марина ЧИРКІНА-ХАРЛАМОВА <i>Значущість безперервного професійного розвитку для викладачів системи ДСНС України</i>	203

Грина СЕМЕНЕНКО

заслужена артистка України, доцентка
кафедри оперного співу, Національна
музична академія України

Анжеліка ШВАЧКА

народна артистка України, доцентка
кафедри оперного співу, Національна
музична академія України

Оксана ПЕТРИКОВА

заслужена діячка мистецтв України,
доцентка кафедри академічного та
естрадного вокалу, Київський столичний
університет імені Бориса Грінченка

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВОКАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ КНР

Методичні основи вокального навчання студентів у сучасній педагогіці ґрунтуються на вивченні особливостей освітнього процесу у вищій школі та включають визначення принципових підходів до змістової і структурної організації означеного процесу, з'ясування умов її ефективного здійснення, забезпечення фахової компетентності майбутніх викладачів вокалу, яка виражена повнотою і системністю становлення індивідуального фонду педагогічних і мистецьких знань кожної особистості.

Вокальна підготовка здобувачів у закладах вищої освіти України представлена у працях таких вчених, як В. Г. Антонюк, Ю. В. Мережко [2], Овчаренко Н. А., Проворової Є. М., Тоцької Л. О., Сухолової М. А. та інших.

Метою тез є висвітлення психолого-педагогічних умов вокального навчання студентів у контексті сучасної національної культури Китайської Народної Республіки.

Принципові наукові підходи до вокального навчання здобувачів у ЗВО базуються на умовах, що передбачають: комплексність використання різних мистецьких підходів до усвідомлення і засвоєння студентами специфіки художньої мови вокального мистецтва; залежність розвитку особистісних і фахових якостей майбутнього викладача від педагогічної спрямованості викладання вокальних дисциплін; інтегрованість у засвоєнні знань, умінь і навичок у сфері вокальної діяльності; методичну послідовність у набутті здобувачами вокальних умінь та навичок; цілісність вокальної підготовки та формування практичних умінь роботи з учнями різних вікових категорій.

Дані методичні засади відповідають актуальним стратегічним завданням наукових досліджень у педагогіці мистецтва України. Г. М. Падалка визначає серед найбільш пріоритетних такі як: забезпечення гуманістичних основ осягнення мистецтва; опора на національні принципи художнього розвитку особистості; орієнтація системи художнього навчання на взаємодію рівноправних його компонентів, а саме: досягнення професійної компетентності випускників, створення поліхудожнього контексту професійної художньої

освіти та забезпечення культуровідповідного навчання; дотримання оптимального балансу між трьома основними сферами навчальної діяльності студентів: пізнавальної, оцінюючої, творчої [3].

Якщо вимоги до академічної освіти співака визначаються такими якостями і характеристиками як: вокальна культура, знання класичного репертуару, освоєння складних за музичною мовою сучасних вокальних творів, володіння різними стилями і техніками, розвиненість артистичних здібностей, то для викладача вокалу вимоги до його професійної та фахової підготовки набагато ширші.

Слід враховувати, що одним із завдань вокальної методики Китаю є створення для студентів, які вчаться співати, необхідних умов для засвоєння основ співацького голосоутворення. Це робиться для того, щоб вони могли демонструвати у процесі співу не лише майстерність вокаліста, але і свої почуття, думки, а значить, змогли б, на думку китайських педагогів, досягти кінцевої мети – розвитку художніх здібностей, індивідуального самовираження у процесі виконання музичних творів.

Для поліпшення результату навчання співу необхідно також розвивати загальні здібності і психологічні можливості кожного студента, а саме: витривалість голосу, здатність керувати власними співацькими м'язовими відчуттями і координувати їх під час виконавської діяльності.

У вищих закладах освіти китайськими викладачами співу використовуються різні методи, головні з яких: психологічний, механістичний, демонстраційний, а також метод формування виразності голосу, використання аналогій і словесних пояснень.

Означені методи зорієнтовані на: активізацію пізнавальної діяльності студентів у процесі вокальної підготовки (пізнання жанрів, стилів, методично-технологічного забезпечення співу тощо); розширення художнього світогляду у суміжних галузях мистецтва; розуміння інтонаційно-виражальних та жанрово-стильових особливостей різновидів музики через інтерпретацію вокальних творів; розвиток умінь проектування вокальних образів у сферу життєвих реалій; активізацію оцінного ставлення до вокального виконавства через формування уявлень про ідеали художньо-естетичного виконавства; формування уявлень щодо художніх традицій музичного виконавства та вокальних шкіл у контексті «діалогу культур» системи Схід-Захід; ознайомлення з народними традиціями, художніми образами різних народів; спонукання до художніх узагальнень вокальної культури. Важливим аспектом розробки методичного забезпечення роботи над виконавською інтерпретацією музичних творів визначено розробку педагогічних умов означеного процесу.

Сучасний дослідник Вей Лімін пропонує такі педагогічні умови, що формують вокальну культуру майбутнього учителя музики, серед яких: забезпечення гуманістичної спрямованості навчання; стимулювання інформаційної самостійності; надання переваги творчим способам навчання музики; актуалізація навчального досвіду; створення мистецько-просвітницького середовища [1, 10].

На нашу думку, такі психолого-педагогічні умови як: створення художньо-творчої атмосфери занять; активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення художніх образів музики; використання закономірностей

інтерпретаційного процесу в формуванні вокально-виконавської техніки співака; стимулювання рефлексивності та самовираження у процесі вокального виконання музичних творів ефективно впливають на вокальне навчання здобувачів ЗВО у контексті сучасної національної культури КНР.

Створення художньо-творчої атмосфери занять, як психолого-педагогічна умова, орієнтує студентів на інтенсифікацію культурологічних, естетичних, творчо-діяльнісних чинників, що сприяють вияву власної системи цінностей особистості, ініціюють духовну суверенність, виявляють індивідуальні якості, що забезпечують творче опанування музичного матеріалу через призму власного неповторного відчуття. Ця умова реалізується на ґрунті особистісно-орієнтованого підходу й передбачає дотримання принципу індивідуалізації вокального навчання, орієнтує на розвиток особистості студента, його творчого потенціалу, що забезпечує дію внутрішніх механізмів формування особистісних якостей майбутнього педагога-музиканта, активність його пізнавальної діяльності та стимулювання мотивації у вивченні вокальних творів.

Активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення художніх образів музики, як психолого-педагогічна умова, орієнтує на активізацію пізнавальної та пошукової діяльності майбутніх викладачів вокалу у процесі фахової підготовки, оскільки саме через пізнання формується фонд фахових знань студента, його ціннісні орієнтації у галузі музичного мистецтва. Ця умова спрямована на поглиблення музичних та художніх знань студентів, забезпечує усвідомлення взаємозв'язку емоційного та раціонального у виконавській інтерпретації художніх образів, що у їх сукупності має сприяти надійності у свідомому відтворенні вокальних творів.

Використання закономірностей інтерпретаційного процесу у формуванні вокально-виконавської техніки студентів, як психолого-педагогічна умова, ґрунтується на діяльнісному підході й передбачає формування вокально-виконавських умінь та навичок у здобувачів, набуття кожним студентом виконавського досвіду, вмінь розпізнавання художньо-сміслових елементів музичних творів, визначення їх узагальнених та контекстних значень, визначення драматургії розвитку змістовних процесів, а також вибір художньо-доцільних засобів вокально-виконавської виразності у відтворенні художніх образів музичних творів.

Психолого-педагогічна умова стимулювання рефлексивності та самовираження у процесі виконання музичних творів спрямована на забезпечення пріоритету самостійно-творчої музично-виконавської діяльності кожного студента, формування його особистісного художньо-практичного досвіду, усвідомлення ним власних переживань у процесі виконання музичних творів та рефлексивний аналіз власної виконавської інтерпретації.

Отже, ефективність вокального навчання майбутніх викладачів вокалу у контексті сучасної національної культури КНР, на нашу думку, реалізується у вищій школі визначеними нами психолого-педагогічними умовами, такими як: створення художньо-творчої атмосфери занять; активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення художніх образів музики; використання закономірностей інтерпретаційного процесу в формуванні вокально-виконавської техніки співака; стимулювання рефлексивності та самовираження у процесі вокального виконання музичних творів.

Список використаних джерел

1. Вей Лімін. Формування вокальної культури майбутнього вчителя музики на основі традицій Китаю та України: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2011. 21 с.
2. Мережко Ю. В. Принципи формування фахової майстерності майбутніх викладачів вокалу у вищих закладах освіти. Перспективи та інновації науки. 2025. Київ. Вип. 2 (48). С. 711–721.
3. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2008. 274 с.

Андрій СИДОРЕНКО

старший викладач кафедри біології та фізичної реабілітації, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА-БІОЛОГА У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВОЄННИХ І ПІСЛЯВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Сучасний етап розвитку педагогічної освіти в Україні характеризується глибокими трансформаціями, зумовленими як глобальними цивілізаційними викликами, так і безпрецедентними наслідками повномасштабної війни. В умовах воєнного та післявоєнного часу особливої актуальності набуває проблема безперервного професійного розвитку викладача вищої школи, який постає не лише як транслятор знань, а й як носій цінностей, агент соціальної стабільності та провідник ідей сталого розвитку.

Викладачі біологічних та екологічних дисциплін перебувають у специфічному професійному полі, адже їхня діяльність безпосередньо пов'язана з вивченням живих систем, функціонуванням екосистем, проблемами охорони довкілля та екологічної безпеки, що в умовах війни набувають особливого суспільного значення. Масштабні екологічні втрати, трансформація природних ландшафтів, деградація біорізноманіття, техногенні ризики формують новий контекст педагогічної діяльності, який потребує переосмислення змісту, методів і ціннісних орієнтирів професійного розвитку викладача [4, с. 110].

Професійна діяльність викладача природничого профілю у вищій школі має комплексний характер і поєднує навчальну, науково-дослідну, методичну та виховну складові. Для біологічних та екологічних дисциплін характерною є тісна інтеграція теоретичної підготовки з практичними, лабораторними та польовими дослідженнями, що формують у здобувачів вищої освіти системне бачення природних процесів і відповідальне ставлення до довкілля.

В умовах воєнного часу ця специфіка ускладнюється обмеженим доступом до природних територій, руйнуванням навчально-дослідної інфраструктури, наявністю зон підвищеної небезпеки, забруднених вибухонебезпечними предметами та токсичними речовинами. Водночас викладачі біологічних та екологічних дисциплін змушені працювати з новими тематичними блоками,